Література

1. Вакуленко М. О. Проблеми вживання віддієслівних іменників в українській науковій мові. *Studia Linguistica*. 2010. Вип. 4. С. 353–359.
2. Гінзбург М. Д. Українські віддієслівні іменники на -ння, -ття. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. 240 с.
3. Українська мова : енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський (голова) та ін. Київ : Українська енциклопедія, 2004. 824 с.
4. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови : підручник. Київ : Либідь, 2008. 248 с.
5. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ : Українська книга, 2000. 480 с.

Кравченко Тетяна − канд. філол. наук, доцент кафедри українознвства та суспільних наук, Миколаївський національний аграрний університет

Вовченко Інна − здобувачка вищої освіти облікого-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ФІНАНСОВИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Проаналізовано ключові проблеми перекладу фінансової термінології з англійської мови українською в умовах глобалізації та розвитку міжнародних фінансових відносин. Висвітлено структурно-семантичні особливості фінансових термінів, основні труднощі їх адекватного відтворення, а також перекладацькі стратегії, що застосовуються у сучасній практиці. Окрему увагу приділено проблемам багатозначності, відсутності еквівалентів, перекладу багатокомпонентних термінів і ролі нормативно-правових джерел у стандартизації терміносистеми. Обґрунтовано необхідність уніфікації фінансової термінології як чинника ефективної професійної комунікації.

Проблема перекладу фінансових термінів українською мовою сьогодні є особливо актуальною, оскільки фінансова сфера активно розвивається та постійно поповнюється новими поняттями. Це пов’язано з глобалізацією, розвитком міжнародної торгівлі, співпрацею з іноземними компаніями та інтеграцією України у світовий економічний простір. Усі ці процеси супроводжуються активним використанням англійської мови, яка фактично стала основною мовою фінансів і бізнесу. Внаслідок цього в українській мові виникає велика кількість нових термінів, переклад яких не завжди є простим і однозначним.

Фінансова термінологія має свої особливості. Вона відзначається точністю, логічністю та чіткістю значення. Кожен термін повинен

максимально точно передавати певне економічне поняття, адже навіть незначна помилка може призвести до неправильного розуміння інформації. Саме тому переклад фінансових термінів вимагає не лише знання мови, а й розуміння самої фінансової сфери. Перекладач повинен орієнтуватися у базових економічних процесах, розуміти значення термінів у контексті та вміти правильно передати їх українською мовою [4].

Однією з найпоширеніших проблем є відсутність прямих відповідників для багатьох англійських термінів. Це пояснюється тим, що деякі фінансові явища виникли в інших країнах і не мають точного аналога в українській практиці. У таких випадках перекладач змушений шукати найбільш близький за значенням варіант або створювати новий термін. Іноді використовується калькування, тобто дослівний переклад, але він не завжди звучить природно і може бути незрозумілим для читача. В інших випадках застосовується описовий переклад, коли значення терміна пояснюється кількома словами. Це допомагає краще передати зміст, але робить текст більш громіздким [3].

Ще однією важливою проблемою є багатозначність термінів. Один і той самий термін може мати різні значення залежно від контексту. Наприклад, слово може означати різні фінансові поняття в банківській справі, інвестуванні або бухгалтерії. У такій ситуації перекладач повинен уважно аналізувати контекст, щоб обрати правильний варіант. Якщо цього не зробити, зміст тексту може бути спотворений, що особливо небезпечно у фінансових документах [2].

Складність також викликають багатокомпонентні терміни, які складаються з кількох слів. В англійській мові такі конструкції є дуже поширеними, але їх переклад потребує правильного визначення головного слова та зв’язків між усіма частинами. Неправильне розуміння структури може призвести до помилок і втрати змісту. Тому перекладач повинен не просто перекладати слова окремо, а розуміти, як вони пов’язані між собою.

Окремо варто звернути увагу на проблему варіативності перекладу. Часто один і той самий термін перекладається по-різному в різних джерелах. Це створює плутанину і ускладнює сприйняття інформації, особливо для студентів або людей, які тільки починають вивчати фінанси. Відсутність єдиного стандарту призводить до того, що в наукових текстах, підручниках і документах можуть використовуватися різні варіанти одного й того ж терміна [1; 3].

Важливу роль у вирішенні цієї проблеми відіграє стандартизація фінансової термінології. В Україні існують офіційні документи, які закріплюють правильні варіанти перекладу термінів. Використання таких джерел допомагає зробити мову фінансів більш єдиною та зрозумілою. Особливо це важливо для офіційних документів, законів, банківської та бухгалтерської звітності, де точність має вирішальне значення [6].

Водночас сучасна практика показує, що не всі терміни перекладаються українською мовою. Деякі з них залишаються у своїй іншомовній формі або лише частково адаптуються. Це пояснюється тим, що такі слова вже стали

звичними у професійному середовищі і використовуються на міжнародному рівні. Наприклад, багато спеціалістів вживають англомовні терміни навіть у повсякденній роботі. З одного боку, це полегшує спілкування з іноземними партнерами, але з іншого – може ускладнювати розуміння для тих, хто не має достатнього рівня підготовки.

Також варто зазначити, що фінансова термінологія постійно змінюється та оновлюється. З'являються нові інструменти, технології, форми діяльності, а разом із ними - нові терміни. Це означає, що процес перекладу не є завершеним, він постійно триває. Перекладачам доводиться швидко реагувати на ці зміни, шукати нові відповідники та адаптувати їх до української мови.

Ще однією проблемою є баланс між точністю та зрозумілістю. Іноді надто точний переклад може бути складним для сприйняття, особливо якщо текст розрахований на широку аудиторію. У таких випадках важливо знайти компроміс - передати зміст правильно, але водночас зробити текст доступним і зрозумілим. Це особливо актуально для навчальних матеріалів, популярних статей і пояснювальних текстів [3; 4].

Для кращого розуміння проблем перекладу варто розглянути конкретні приклади. Наприклад, термін *hedge fund* часто перекладається як «хедж-фонд». У цьому випадку використовується транскодування, тобто часткове збереження іншомовної форми. Термін *default* може перекладатися як «дефолт» або «невиконання зобов'язань», що демонструє проблему багатозначності. Терміни *assets* і *liabilities* зазвичай перекладаються як «активи» і «зобов'язання», але навіть у цих випадках важливо враховувати контекст, щоб правильно передати зміст.

Тож, усі ці приклади показують, що переклад фінансових термінів українською мовою є складним і багатогранним процесом. Він вимагає не лише знання мов, а й розуміння економічних процесів, уважності до деталей та вміння працювати з різними джерелами. Основні труднощі пов'язані з відсутністю відповідників, багатозначністю, складною структурою термінів, варіативністю перекладу та необхідністю стандартизації [1; 2].

Незважаючи на всі ці труднощі, розвиток фінансової термінології в українській мові триває. Поступово формуються більш усталені відповідники, з'являються нові словники, наукові дослідження та нормативні документи. Усе це сприяє вдосконаленню перекладу та робить професійну мову більш зрозумілою і впорядкованою.

Отже, можна сказати, що проблема перекладу фінансових термінів не має простого рішення, але її поступове вирішення є важливим для розвитку економіки, науки та освіти. Чим більш точним і зрозумілим буде переклад, тим ефективнішою буде комунікація у фінансовій сфері, що має велике значення для сучасного суспільства.

Література

1. Грачова І. Є. Англійські економічні терміни-словосполучення та їх переклад українською мовою : монографія. Вінниця: Вінниц. держ. ун-т, 2022. 185 с.

2. Ірушкіна Д., Колісник М. Функціонування англійської термінології та її переклад українською мовою // Науковий вісник. 2024. № 3. С. 34-41.
3. Іщук Н., Грачова І. Англійські економічні термінологічні сталі вирази та їх переклад українською мовою: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2022. 142 с.
4. Каневська О. Особливості перекладу українською мовою англійської економічної термінології // Економіка та управління. 2025. № 1. С. 27-35.
5. Кравченко Т. П. Обліково-фінансові терміни в сучасній економічній терміносистемі. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2025. Том 2, № 214. С. 30-36. DOI: https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-214.2
6. Про затвердження Положення про визначення банками України мінімального розміру експозицій, зважених за кредитним ризиком (Терміни в документі). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0043500-25#Text (дата звернення: 22.03.2026).

Кравченко Тетяна − канд. філол. наук, доцент кафедри українознвства та суспільних наук, Миколаївський національний аграрний університет

Коржова Вікторія – здобувачка вищої освіти факультету ТВППТСБ, Миколаївський національний аграрний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ РОДОВОДУ ТА ПОХОДЖЕННЯ ПРІЗВИЩА КОРЖОВ(А) У КОНТЕКСТІ МОВНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОДИНИ

У сучасних умовах особливого значення набуває питання збереження української мови як основи національної ідентичності. Мова формується не лише на державному рівні, а насамперед у родині. Саме тому дослідження родоводу та мовних традицій сім'ї є важливим елементом збереження культурної спадщини.

Прізвище як мовна одиниця відображає історію роду, соціальні процеси та регіональні особливості. Вивчення походження прізвища Коржов дозволяє простежити зв'язок між історією родини, територією проживання та мовними змінами.

Найбільше носіїв прізвища «Коржов» та «Коржова» проживає в Миколаївській, Київській, Харківській, Дніпропетровській та Донецькій областях[1].

Якщо довіряти інтернет-джерелам, прізвище Коржов / Коржова має походження, пов'язане з традиціями іменування російської імперії. Проте сам корінь «корж» є слов'янським і спільним для української та російської мов. Тобто воно не "російське" за змістом, але російське за формою утворення.

У українському контексті споріднене прізвище «Корж» досить поширене і згадується ще в Реєстрі Війська Запорозького 1649 року, де було записано дванадцять козаків із таким прізвищем[2]. Прізвище «Коржов»